

Отраслово счетоводство – заплетени ситуации и техните решения

PS Издателство и
Бизнес Консултации

Отраслово счетоводство – заплетени ситуации и техните решения

ISBN: 978-619-7028-91-1

© 2020

Автори: Елена Илиева, Ели Марова, Евгени Рангелов,
доц. д-р Теодора Рупска, Бойчо Момчилев, Христо Досев
Президент: Георге Стратон
Генерален Директор: Огнян Благоев

Мениджър Редакционен Отдел: Николета Караджиева

Продуктов мениджър: Жени Димитрова

Изпълнителен Директор: Полина Трифонова
Арт Директор: Кристина Симеонова
Корица: Мирела Велчева
Техническа редакция: Кармен Христова

Обслужване на клиенти: Надежда Александрова
Мобилен: 0877 954 760
e-mail: info@biznesidei.bg

Можете да се запознаете и с други издания, публикувани от
РС Издателство и Бизнес консултации на: www.straton.bg

Книгата е актуална към ДВ бр. 90 от 20.10.2020 г.

OTR001

Всички права са запазени. Никаква част от настоящия текст не може да бъде възпроизведена, архивирана или предавана под никаква форма или чрез други механични или електронни средства, фотокопиране, аудио или видео запис, без писменото разрешение на издателя. Авторите и издателите не са отговорни за каквато и да е загуба, причинена на физическо или юридическо лице, което действа или се въздържа от действия, в резултат на прочита на материалите, публикувани в този документ

РС Издателство и
Бизнес Консултации

Отрасъл: Туризъм

Решения на казуси:

Осчетоводяване на суми за визи, заплатени към туроператор

Въпрос: Юридическо лице (българска компания) организира екскурзия на своите служители. Българската компания сключва договор с туроператор X /туроператорът – изпълнител/ за организиране на екскурзия в чужбина, като в пакета се включват нощувка, самолетни билети, трансфери, застраховка. Отделна клауза в договора посочва, че българската компания поема и стойността на визите. Стойността на визата е определена на 50 лева, като същата струва 25 щатски долара, но поради непостоянният курс на долара е посочена стойност 50 лева.

Туроператор X закупува пакета за екскурзията от друг туроператор Y, като затова ще има съответния документ за обща туристическа услуга. Съгласно договора българската компания трябва преведе на туроператор X сума, която включва стойността на екскурзията + стойността на визите, като туроператор X ще издаде фактура на обща стойност. Тъй като визите се издават на всеки клиент по отделно на самото летище, туроператорът ще изплати на всеки от служителите на компанията по 25 щатски долара и няма да има насрещен документ за разход – т.е за самите визи. Платената сума за визи от българската компания на туроператора как трябва да се осчетоводи, след като тя не е приход на туроператора. Ще се формира раз-

лика от действителната стойност на визите и сумата преведена от българската компания. ($25 \times 1.7173 = 42.93$ и 50.00 лева, разлика 7.06 лв). Тази сума приход на туроператора ли се явява? Трябва ли да се начисли ДДС върху нея и каква ще е ставката?

Отговор на въпроса даде доц. д-р Теодора Рупска:

Записванията в счетоводната система на туроператора – посредник, зависят от това какви стопански операции извършва, във връзка с организираната екскурзия за чужбина.

Въпросната екскурзия има себестойност, която се формира от всички разходи, които се правят във връзка с нея. Това са сумите, които се плащат на туроператора У и разходите за визи. Върху тези съвкупни разходи е логично да се начисли надценка в определен процент, за да се покрият административните разходи и разходи по продажби и да остане печалба. И това е цената, която трябва да се плати от компанията, която купува за своите служители екскурзиите до чужбина.

При получаване на сумата от компанията, се отчита приход от продажба на услуга и увеличаване на паричните средства:

Д-т с/ка гр.50 Парични средства

К-т с/ка Приходи от продажби на услуги

За закупуването на пакета на екскурзията от другия туроператор се съставя статията:

Д-т с/ка Разходи за външни услуги

Ан. с/ка Разходи за пакет за екскурзия до Египет

К-т с/ка Парични средства

Д-т с/ка Разходи за основната дейност

Ан. с/ка Разходи за провеждане на екскурзия до Египет

К-т с/ка Разходи за външни услуги

За да осчетоводите разхода за визи, трябва да има документ за

платените визи и списък на лицата, които са ги получили. Освен това е добре да се състави протокол за този разход, в който да се описва броя на визите, стойността на всяка една виза и общата сума на разхода за визи. Това, че компанията е платила услугата за издаването на визи на своите служители, не е нито приход, нито разход за туроператора X. Това движение на парични средства не отговаря на определението за приход или разход, дадено в приложимите счетоводни стандарти, тъй като нито води до увеличение, нито води до намаление на икономическите му изгоди.

Състава се записването:

Д-т с/ка Разходи за външни услуги

Ан. с/ка Разходи за визи за ...

К-т с/ка Парични средства

Д-т с/ка Разходи за основната дейност

Ан. с/ка Разходи за провеждане на екскурзия до ...

К-т с/ка Разходи за външни услуги

За отчитане на предоставянето на сумите за визи на участниците в екскурзията, Вие трябва да ги изтеглите от касата на туроператора, съгласно Разходен касов ордер. При раздаването им на участниците в екскурзията е добре да съставите списък с имената на получателите, като всеки получил сумата за виза, следва да се подпише. Тъй като преди това сумата за визи е била отчетена като постъпление по сметката на туроператора, не възниква разход.

Туроператорът получава левове, а предоставяте американски долари за визите. Разликата в курса се явява разлика от валутни операции. В зависимост от това как са придобити тези долари, се правят и счетоводните записвания за предоставянето им на екскурзиантите. В случая не се начислява данък върху добавената стойност, тъй като той попада в хипотезата на чл. 46, ал. 1, т. 4 от Закона за данък върху добавената стойност, където е казано, че сделката, включително договарянето, свързана с валута, банкноти, монети, използвани като законно платежно средство, с изключение

на банкноти и монети, които обикновено не се използват като законно платежно средство или са с нумизматична стойност, е освободена доставка.

Счетоводни записвания при осчетоводяване дейността на туристическа агенция

Въпрос: Какви счетоводни записвания би следвало да съставят при осчетоводяване дейността на туристическа агенция за:

- протоколи за закупени самолетни билети;
- протоколи за продадени самолетни билети, които винаги са закупени от доставчик авиокомпания или друго предприятие;
- фактури за покупка на туристическа услуга;
- фактури за продажба на закупената туристическа услуга.

Отговор на въпроса даде доц. д-р Теодора Рупска:

Става дума за случай, при който се закупуват самолетни билети, които се продават в последствие. Това е стока, тъй като не се променя потребителната стойност на самолетните билети. При покупка те се заприходяват, като се съставя статия:

Д-т с/ка Стоки

Ан. с/ка Самолетни билети от.... до...

Д-т с/ка Начислен данък при доставки

К-т с/ка Разплащателна сметка (с/ка Каса, с/ка Доставчици или с/ка Други кредитори)

При продажба на същите се съставят обичайните записвания за отчитане на прихода от продажбата:

Д-т с/ка Разплащателна сметка (с/ка Каса, с/ка Клиенти)

К-т с/ка Приходи от продажби на стоки

К-т с/ка Начислен данък при продажби

За отписване на билетите се записва:

Д-т с/ка Приходи от продажби на стоки

К-т с/ка с/ка Стоки

Ан. с/ка Самолетни билети от.... До...

Самолетните билети като вид стока не попадат в обхвата на освободените от ДДС доставки.

По аналогичен начин ще се организира и отчитането на туристическата услуга.

При закупуване ще се запише:

Д-т с/ка Стоки

Д-т с/ка Начислен данък при доставки

К-т с/ка Разплащателна сметка (с/ка Каса, с/ка Доставчици или с/ка Други кредитори)

При продажба на същите се съставят записванията за отчитане на прихода от продажбата:

Д-т с/ка Разплащателна сметка (Каса, Клиенти)

К-т с/ка Приходи от продажби на стоки

К-т с/ка Начислен данък при продажби

За отписване на услугите се записва:

Д-т с/ка Приходи от продажби на стоки

К-т с/ка с/ка Стоки

За по-добро информационно осигуряване, за билетите и туристическите услуги трябва да се организира аналитично отчитане – по направления на билетите, видове на туристическите слуги и др.

Право на данъчен кредит за къща за гости с разход за озеленяване

Въпрос: Къща за гости, регистрирана по Закона за туризма, е направила разход за озеленяване – закупени са декоративни дръвчета и кашпи с цветя двора. Има ли право дружеството

на данъчен кредит за така направената покупка и данъчно признат разход ли е това?

Отговор на въпроса даде експерт Алиция Профирова:

Съгласно чл. 69, ал. 1 от ЗДДС, всяко регистрирано лице има право да приспадне данъчен кредит за доставки, по които е получател, ако тези доставки са предназначени за облагаеми доставки на дружеството. Лично моето мнение е, че доставката на декоративна растителност и озеленяване е свързана с дейността на къща за гости, регистрирана по Закона за туризма. Тъй като туризмът е свързан с отдих, всяка покупка, която прави мястото за отдих по-привлекателно, води до увеличаване на приходите – повече туристи. Следователно можете спокойно да ползвате данъчния кредит по тези покупки, тъй като те са свързани с Вашите облагаеми доставки.

Съгласно Закона за корпоративното подоходно облагане не се признават за данъчни цели разходите, които не са свързани с дейността. По-горе посочихме, че разходите за озеленяване за къща за гости /хотел или друго място за настаняване/, следва да се считат за разходи за дейността. Следователно извършените в тази връзка разходи следва да се признаят за данъчни цели.

Преустановена заради извънредното положение ОТУ

Въпрос: Туроператор е регистриран по ЗДДС. Предлага ОТУ на български лица и прилага специалния ред на облагане на маржа. На 13-ти март трябваше да се осъществи екскурзия до Италия, като във връзка с това пътуване с всеки клиент е сключен договор за организирано пътуване и са издадени съответните фактури за направени плащания преди датата на пътуването – авансово и окончателно. В основанието на фактурите подробно са описани параметрите на екскурзията: дестинация, продължителност, начална и крайна дата, а ДДС не е

начислено съгласно чл. 86, ал 1 от ППЗДДС. Предвид извънредното положение и съгласно Заповед на министър Ангелкова са преустановени всички действия по Закона за туризма, в това число изходящ туризъм с цел екскурзии. След приключване на извънредното положение, с всеки един от клиентите ни ще се проведе разговор и ще му бъде предложен вариант да получи ваучер до размера на платената екскурзия, с който да се включи в друга организирана от туроператора екскурзия или при отказ платената сума да му бъде възстановена.

Обаче към 13-ти март е ясно, че не е настъпило данъчно събитие и във връзка с това въпросите са следните:

1. Необходимо ли е туроператорът да издаде през месец март кредитни известия /в 5-дневен срок/ по всички издадени вече фактури, при положение че дори и да се издадат известия, сумите по тях няма да бъдат преведени/ изплатени на клиентите ни до отпадане на извънредното положение и до уточняване с всеки един от тях на личните му предпочитания? Може ли основание за това да бъде чл. 86, ал. 2 от ППЗДДС и липсата на „изменението на общата сума, която туроператорът е получил“?
2. Какви биха били последиците за туроператора, ако тези кредитни известия бъдат издадени след няколко данъчни периода, чак когато се уточни с всеки един клиент как ще се процедира – ваучер или възстановяване на сума и има ли друг вариант за документално оформяне на несъстоялата се екскурзия?

Отговор на въпроса даде експерт Елена Илиева:

Съгласно чл. 115 от ЗДДС при изменение на данъчната основа на доставка или при развалянето на доставка, за която е издадена

фактура, доставчикът е длъжен да издаде известие към фактурата. Известието се издава задължително не по-късно от 5 дни от възникване на съответното обстоятелство по ал. 1, а когато се издава за доставка, за която е издадена фактура с начислен данък за получено авансово плащане, в 5-дневен срок от датата на връщането, прихващането или уреждането по друг възмезден начин на авансово преведената сума за размера на върнатата, прихваната или уредената по друг възмезден начин сума. Тъй като в конкретния случай издадените фактури са без начислен данък, втората хипотеза по ал. 2 е неприложима и съгласно буквата на закона кредитните известия би следвало да се издадат в 5-дневен срок от датата на разваляне на доставката.

По наше мнение разпоредбата на чл. 86, ал. 2 от ППЗДДС не въвежда по-различно правило от горепосоченото, тъй като изменението на общата сума, която туроператорът е получил или ще получи от клиента, се случва на датата, на която става известно, че ОТУ няма да се състои. От тази дата платената сума вече не представлява авансово плащане по бъдеща доставка, а задължение на туроператора към пътуващото лице за възстановяване или уреждане по друг начин на платеното.

Съгласно чл. 182, ал. 1 от ЗДДС регистрирано лице, което не издаде данъчен документ или не отрази издадения или получения данъчен документ в отчетните регистри за съответния данъчен период, което води до определяне на данъка в по-малък размер, се наказва с глоба – за физическите лица, които не са търговци, или с имуществена санкция – за юридическите лица и едноличните търговци, в размер на определения в по-малък размер данък, но не по-малко от 1000 лв. По принцип кредитните известия, в които е начислен данък, водят до намаляване размера на данъка за възстановяване при получателя и до намаляване на данъка за внасяне на доставчика, следователно неиздаването на кредитно известие в съответния данъчен период не води до определяне на данъка за този период в по-малък размер. Поради това разпоред-

бата на чл. 182, ал. 1 от ЗДДС е неприложима. В конкретния случай както фактурите, така и кредитните известия към тях, са без начислен данък и нямат данъчен ефект нито при получателя, нито при доставчика. Друга санкционна разпоредба при неиздаване в срок на кредитно известие не ни е известна.

Кредитни известия към ФЛ, платили за несъстояла се заради извънредното положени екскурзия

Въпрос: Туроператор е регистриран по ЗДДС. Предлага ОТУ на български физически лица и прилага специалния ред на облагане на маржа. През март трябваше да се осъществи екскурзия до страна от ЕС, като във връзка с това пътуване с всеки клиент е сключен договор за организирано пътуване и са издадени съответните фактури – над 120 бр. – за направени плащания преди датата на пътуването – авансово и окончателно. В основанието на фактурите подробно са описани параметрите на екскурзията: дестинация, продължителност, начална и крайна дата, а ДДС не е начислено съгласно чл. 86, ал 1 от ППЗДДС. Предвид извънредното положение и съгласно Заповед от 17.03.2020 г. на министър Ангелкова са преустановени всички действия по Закона за туризма, в това число изходящ туризъм с цел екскурзии. След приключване на извънредното положение с всеки един от клиентите ни ще се проведе разговор и ще му бъде предложен вариант да получи ваучер за размера на платената екскурзия, с който да се включи в друга организирана от туроператора екскурзия или при отказ платената сума ще му бъде възстановена. Обаче към момента е ясно, че екскурзията не е проведена и съответно не е настъпило данъчно събитие. Туроператорът вече е издал КИ по всички фактури в 5-дневен срок съгласно разпоредбите на чл. 115 от ЗДДС над 120 бр., в резултат на това се формира голямо кредитно салдо по сметка 411, а сумите

дължими към клиентите ще останат като задължение повече от един данъчен период.

Във връзка с това въпросите са следните:

- 1. Колебанията ни са по отношение на тези неразплатени – „висящи“ – суми в следствие на издадените КИ. Може ли да бъдат определени просто като разчет/задължение и има ли нормативна/данъчна разпоредба, която нарушаваме, невръщайки тези суми на клиентите в 5-дневен срок от издаване на КИ и възможно ли е тези задължения да бъдат определени от проверяващите като аванс, а от там и да попаднем в хипотеза, че след като не са върнати, е трябвало да издадем нови фактури за тях с основание аванс?**
- 2. Какво би ги определило като аванс за ОТУ при положение, че към момента не разполагаме с нов договор, анекс, споразумение или какъвто и да е друг документ или дори устна договорка, а след като не разполагаме с такъв, как бихме доказали, че това е аванс за ОТУ и съответно във фактурата не се начислява ДДС съгласно чл. 86, ал. 1 от ППЗДДС?**
- 3. В случай че тези суми бъдат определени като аванс и при положение, че клиентите ни са физически лица платили по банков път, с какъв документ обобщен може да заменим издадането на нов брой поименни фактури отново над 120 бр., аргументирайки се с чл. 113, ал. 3, т. 1 от ЗДДС?**

Отговор на въпроса деда ексерт Ели Марова:

Чл. 115 от ЗДДС изисква задължително да се издаде известие в 5-дневен срок от датата на връщането, прихващането или уреждането по друг възмезден начин на авансово преведената сума за размера на върнатата, прихваната или уредената по друг възмезден начин сума. В случая сте издали кредитни известия към авансови фактури без да е настъпило едно от тези условия – връщане на парите, прихващане или уреждането по друг възмезден начин.

Тъй като сумата не е върната, остава един от другите два варианта. Ако издадете нови фактури като прихванете тези суми за следващи доставки /дори да нямате предвидени такива, предвид състоянието на бранша в момента/ считам, че няма да е нарушение на закона. От фактурите ще е ясно, че сумите ще се отнасят до туристически доставки, а облагането и декларирането ще се извърши по глава шестнадесета.

Ако не отразите тези суми като аванси за бъдещи доставки, следва да уредите друг възмезден начин, за което се посъветвайте с адвокат.

Когато получателят на доставката е данъчно незадължено физическо лице, съгласно чл. 113, ал. 3, т. 1 от закона, може да не издавате фактура.

За да отразите плащането от всеки клиент, можете да въведете нужната аналитичност по счетоводните сметки или да изготвите отделна справка за целите на отчитане и контрол.

Издаване на фактура към руска неправителствена организация за организирана конференция

Въпрос: Българско дружество, регистрирано по ДДС (притежава и туроператорски лиценз), организира конференция ведно с туристически атракции (екскурзия в България, вечеря, разходка с катамаран) на руски граждани в България. Участниците в конференцията се набират чрез неправителствена организация със седалище в Русия. Плащането се извършва от неправителствената организация към българското дружество. Каква фактура издава българското дружество, с какъв размер ДДС към руската неправителствената организация? Кой член от ЗДДС се цитира, ако се различава от 20% ДДС? Следва ли специален ред на облагане на марж? В кои колони се отразяват издадените документи за продажба и получените фактури за доставки?

Отговор на въпроса даде експерт Ели Марова:

При организирането на конференции, конгреси и други образователни мероприятия е важно да се определи дали доставката е една с няколко съпътстващи или е повече от една доставка. Трябва да се има предвид, че съпътстващите доставки са тези, които от гледна точка на получателя нямат самостоятелно значение и същият не би сключил сделката, за да придобие самостоятелно предмета на тези доставки, а те се явяват необходимост, допълнение или повишаващи качеството добавки към другия, основен предмет на доставката. Трябва да се определи и делът на тези съпътстващи доставки спрямо основната. Когато някоя допълнителна доставка има елементи на съпътстваща, но заема съществен дял от общата цена, тя трябва да има самостоятелно данъчно третиране. Преценката на обстоятелствата за наличие или отсъствие на съпътстваща доставка следва да се извършва самостоятелно за всеки конкретен случай.

Предоставяната услуга от Вас е комплексна и се състои от много различни по вид услуги, затова следва да прецените колко основни доставки са налице и към коя основна доставка спадат останалите. Ако приемем, че основната доставка е организирането на конференцията и делът на ОТУ е несъществен, тогава ОТУ ще се счита за съпътстваща доставка и за нея ще се приложи режимът на основната доставка. Ако обаче делът на ОТУ има съществен дял от цената, тогава данъчното третиране на ОТУ ще е различно от основната доставка.

Според предназначението на предоставяните услуги и различното данъчно третиране от ЗДДС, може да се направи следното разграничение:

- доставки на стоки и услуги, нямащи характер на туристически (наем на зала, кетъринг, лекторски, материали и/ или други);
- доставка на обща туристическа услуга (нощувка, транспорт, хра-

нене и/ или други), която организаторът закупува от трети лица и доставя на клиента без изменение.

Обикновено цената на туристическата услуга има съществен дял от общата цена и без значение, че основната цел на комплексната услуга е съответното мероприятие /конференцията/, туристическата услуга не може да се счита за съпътстваща услуга на основната. Затова, когато цената е определена общо, за целите на начисляване на ДДС следва да се определи делът на цената на общата туристическа услуга в общата цена.

Съгласно чл. 137 от ЗДДС, мястото на изпълнение на доставка на обща туристическа услуга е мястото, където туроператорът е установил своята икономическа дейност или има постоянен обект, от който извършва изпълнението. В случая мястото на ОТУ ще е в България, а данъчната основа ще е маржът, съгласно чл. 139 от закона. За доставката ОТУ ще се приложи режимът на глава шестнадесета „Туристически услуги“ от ЗДДС.

Документирането на ОТУ е регламентирано в чл. 86 от ППЗДДС. Във фактурата за ОТУ не се посочва данък, а в дневника за продажби не се попълва информацията в колони 9 – 25 за нея. Начисляването на данъка е регламентирано в чл. 87 от ППЗДДС, като се издава протокол, който се отразява в дневника за продажби като се попълва и информацията в колони 9 – 25. За получените фактури, които се отнасят към услугата ОТУ, туроператорът няма право на приспадане на данъчен кредит, затова следва да ги отрази без право на данъчен кредит /чл. 141 от ЗДДС/. За останалите фактури извън туристическия пакет, се прилага общия режим.

Останалите доставки на стоки и/ или услуги, свързани с организиране на мероприятиято, които обичайно включват наемане на зала, кетъринг, техническо оборудване, лекторски и други ще се облагат по общия ред. Имайте предвид, че облагането по общия ред на някои услуги зависи от статута на получателя. Най-вероятно по-

лучателят на услугата е данъчно незадължено лице, затова следва да определите мястото на доставка на услугите по чл. 21, ал. 1 в общия случай, а за по-специфични доставки чл. 21, ал. 4 и чл. 21, ал. 5 от закона. Когато мястото на доставка е определено в страната и няма условия за прилагане на нулева ставка, се прилага 20%.

Третиране като ОТУ на едnodневни екскурзии и на екскурзии с нощувки без издадена фактура

Въпрос: Фирмата е лицензиран туроператор и организира на този етап едно-, дву- и трidневни предимно планински екскурзии в България. Сключва договори с пътуващите. Всички такси се плащат по банков път. При едnodневните екскурзии има организиран лицензиран транспорт, застраховка и водач, като това е управителят – с лиценз и има право до води групи. При екскурзии за повече от един ден има нощувка, но за някои не може да вземе фактура.

1. В случая едnodневните екскурзии считат ли се за ОТУ или се облагат по общия ред на ЗДДС?
2. Екскурзиите, които са за повече от един ден, но за тях не е получена фактура от доставчика (къща за гости, хижа) – ОТУ ли са?
3. На физическите лица, които плащат за дадено пътуване (при ОТУ) – трябва ли да се издава индивидуална фактура или за всичките може да се пуснат в един отчет за продажбите (като се приложи списък към него)?
4. Ако имаме ОТУ и може да се издаде Отчет за продажбите, той ще намери ли отражение в Дневника за продажбите в месеца на плащане с попълнени от кол. 1 до кол. 8 данни?

Отговор на въпроса даде експерт Ели Марова:

Определението на обща туристическа услуга е дадено в чл. 136 от ЗДДС. Когато туроператор предоставя от свое име стоки или услуги във връзка с пътуването на пътуващо лице, за осъществяването на което се използват стоки или услуги, от които пътуващото лице се възползва пряко, се смята, че се извършва една доставка на обща туристическа услуга.

Алинея 2 прави уточнението, че стоките и услугите, които туроператорът предоставя във връзка с ОТУ следва да са получени от други данъчно задължени лица и предоставени на пътуващото лице без изменение.

Ако предоставяте услуги с лични ресурси на фирмата, тези услуги не се включват в ОТУ и за целите на облагането за тях се прилага общия режим на закона.

ЗДДС и ЗТ не поставят условие за задължително включена нощувка в туристическия пакет, а решение С-163/ 91 на СЕС определя, че облагането по специалния режим на облагане на туристически услуги се прилага, дори ако туроператор доставя единична услуга, а не пълния пакет. Затова при услугите за едномдневните екскурзии и тези, за които нямате фактура от доставчика по настаняване, следва да се облагат по специалния режим за ОТУ само, ако са закупени от други данъчно задължени лица и се предоставят без изменение.

Чл. 113, ал. 3, т. 1 от закона позволява да не се издават фактури за доставки, по които получателят е данъчно незадължено физическо лице. В този случай при плащане в брой следва да издадете касов бон, съгласно чл. 118 от закона.

Съгласно чл. 120, ал. 1 от закона за всеки вид доставка, за която е приложим специалният ред на облагане по глави шестнадесета,

седемнадесета и деветнадесета, доставчикът – регистрирано по ЗДДС, съставя отчет за извършените продажби през данъчния период. В този отчет се включват всички доставки, за които е приложим специалният ред за облагане на туристически услуги, независимо дали е издадена фактура или не. Съгласно чл. 86, ал. 4 от ППЗДДС отчетът за извършените продажби през данъчния период по чл. 120, ал. 1 от закона не се включва в дневника за продажбите.

Отчетът по чл. 119 от ЗДДС не включва доставките, по които данъкът е начислен от доставчика с протокол, съгласно изискванията закона, съгласно чл. 112, ал. 5 от ППЗДДС, което означава, че в отчета по чл 119 от ЗДДС не се включват доставките облагани по режима за ОТУ.

Експертни анализи:

Някои аспекти на данъчното облагане при предоставяне на краткосрочно настаняване в стаи и апартаменти за гости чрез онлайн платформи

Автор: експерт Елена Илиева

В последните години се увеличи броят на физическите лица, които не са търговци и отдават под наем апартаменти и стаи за краткосрочно настаняване с цел туризъм чрез онлайн платформи, като AirBNB.com, Booking.com, Expedia, Homeaway, Rentbyowner и други, главно поради лесния достъп до потенциални ползватели на имота и по-високия размер на дохода, спрямо обичайното отдаване под наем на недвижим имот за ползване от друго лице. Оказа се обаче, че тази дейност няма изрична регламентация в българ-

ското законодателство – както в Закона за туризма, така и в данъчното ни законодателство, и в тази връзка от началото на 2020 г. влязоха в сила промени както в Закона за туризма, така и в Закона за местните данъци и такси. В настоящия материал няма да се спираме в детайли на регламентацията на материята в Закона за туризма (още повече, че тя все още е обект на множество спорове и критики), а ще я споменем само доколкото се намира в пряка връзка с изясняване на режима за данъчно облагане на доходите на физическите лица от предоставяне на апартаменти и стаи чрез онлайн платформи, като AirBNB.com, Booking.com и други.

Първата съществена промяна в Закона за местните данъци и такси, в сила от 01.01.2020 г., е в текста на т. 1 от приложение № 4 към глава втора, раздел VI от закона, съгласно която доходите на физическите лица от дейността на места за настаняване с не повече от 20 стаи, категоризирани една или две звезди или регистрирани по Закона за туризма, се облага с патентен данък при условията на чл. 61з от закона. Според досегашната редакция на разпоредбата с патентен данък се облагаха само доходите от места за настаняване с не повече от 20 стаи, които са категоризирани с една или две звезди и ако физическо лице, което отговаря на всички останали условия за облагане с патентен данък, предоставяше нощувки в стая или апартамент, които не са категоризирани съгласно Закона за туризма, доходите от тази дейност подлежаха на облагане по общия ред на ЗДДФЛ. Отделен е въпросът, че съгласно старата редакция на Закона за туризма, хотелиерска дейност следваше да се извършва само в категоризирани места за настаняване, което допълнително усложняваше казуса с краткосрочните наеми на жилища през онлайн платформите. Определението за „места за настаняване” в § 1, т. 27 от Допълнителните разпоредби на Закона за местните данъци и такси препраща директно към определенията в чл. 3, ал. 2, т. 1 от Закона за туризма.

Същевременно Законът за туризма също претърпя изменения от началото на 2020 г., известни в публичното пространство като „поправките AirBNB”. С промени в чл. 3, ал. 2, т. 1 и чл. 123, ал. 1, т. 3

от Закона за туризма стаите и апартаментите за гости, като места за настаняване по смисъла на закона, бяха обособени в самостоятелен клас В, за тях отпадна задължението за категоризация, но беше въведено изискване за регистрация на основание чл. 113, ал. 2 от Закона за туризма. Съгласно чл. 128, ал. 2 от Закона за туризма кметът на общината или оправомощено от него длъжностно лице извършва регистрация на места за настаняване от клас „В”, в които се извършва хотелиерска дейност, чрез вписване в Националния туристически регистър. Бяха променени и дефинициите за „хотелиерство” и „хотелиер”, които вече включват предоставяне на настаняване както в категоризирани, така и в регистрирани туристически обекти (места за настаняване). В чл. 113, ал. 3 от Закона за туризма беше въведено изричното изискване туристически услуги да се предлагат онлайн, включително чрез електронна платформа, която свързва потребители на туристически услуги и лицата, които ги предоставят, само за категоризирани или регистрирани места за настаняване.

Патентният данък на регистрираните по Закона за туризма места за настаняване клас „В” е в диапазона от 25 до 250 лв. за стая според местонахождението на обекта, като конкретният му размер се определя с наредба на общинския съвет в зависимост от местонахождението на обекта на територията на съответната община. Данъкът се дължи за цялата година, независимо от това дали обектът се предоставя за настаняване постоянно, сезонно или спорадично.

Независимо че онлайн платформите, като AirBNB.com и Booking.com, се свързват главно с посредничество при краткосрочното настаняване с туристическа цел, тяхната основна задача е да улеснят максимално връзката между наемател и наемодател. В този смисъл няма пречка чрез тези платформи да се договори и по-дългосрочно предоставяне за ползване на недвижим имот, което има характеристиките на стандартен договор за наем. Този вид доходи на физическите лица обаче подлежат на различен режим на данъчно облагане. Следователно предоставянето за временно въз-